

Debattartikel - SvD Brännpunkt 16 april 2009

Ställ konsumentkrav i EU

Mindre än hälften av medborgarna röstade i senaste EU-valet. Ändå berör EU oss dagligen – som konsument. Den samlade europeiska konsumentrörelsen uppmanar nu alla kandidater till det nya Europaparlamentet att ansluta sig till den ”Konsumentpakt” som lanseras inför valet

Vid förra valet till Europaparlamentet röstade bara 46 procent av EU:s röstberättigade. I Sverige var valdeltagandet 38 procent. Valdeltagandet har sjunkit ända sedan första direktvalet 1979, trots att parlamentet har fått stadigt ökat inflytande. Varför? Mycket bottnar i att ”Bryssel” känns väldigt långt bort från människors vardagsliv.

Men det är det inte. EU påverkar oss inte minst som konsument, framför allt genom alla de förordningar och direktiv som så småningom blir svensk lag.

Därför är det centralt att de 500 miljoner som bor i unionen direkt i sin vardag ser att rättsligt skydd, ekonomi, säkerhet, hälsa m m blir bättre, tack vare EU. Och att det finns en koppling mellan valdeltagande och vardag. Annars missar man en fundamental möjlighet att skapa det ”Medborgarnas Europa” som det talas om.

För att öka konsumenternas förtroende för EU och för Parlamentet måste deras vardagsfrågor högt upp på dagordningen inför valet i juni. Den europeiska konsumentorganisationen BEUC har med Sveriges Konsumenter och ytterligare 42 andra medlemmar i hela Europa tagit fram en ”Konsumentpakt”, bestående av åtaganden på åtta centrala områden. Kandidater till parlamentet kan ansluta sig till pakten för att visa att de tar ställning för sina väljare i deras egenskap av konsument. Det kan ske via konsumentorganisationen i deras hemland eller via den gemensamma webbplatsen www.consumerpact.eu, där det går att se vilka som anslutit sig hittills.

Åtagandena för EU:s konsumenter gäller följande åtta områden:

1. LAGLIGA RÄTTIGHETER. Stärk konsumenternas rättigheter vid köp av varor och tjänster både vid traditionell handel och på internet samt att gör reglerna ”framtidssäkra”.
2. ENERGI OCH HÅLLBAR UTVECKLING. Garantera att alla EU:s konsumenter har tillgång till de energitjänster de önskar. Säkerställ att konsumtionsvaror och tjänster är hållbara och tillgängliga för alla. Gör det enkelt för konsumenter att agera för klimat och miljö.
3. FINANSIELLA TJÄNSTER. Garantera tillgång till säkra, prisvärda, tydliga, rättvisa och effektiva tjänster hos banker, låneinstitut, försäkringsbolag etc. Skapa tydligare regler för övervakning och för information och se till att alla får tillgång till oberoende rådgivning, enklare betaltjänster och annan minimiservice.
4. LIVMEDEL. Underlätta för konsumenterna att enkelt göra medvetna val av livsmedel utifrån hälsa, miljö, etik m m. Säkerställ tillgång till säkra och hälsosamma livsmedel samt främja hållbar livsmedelsproduktion och konsumtion.

5. SÄKERHET. Säkerställ att vi får säkrare produkter och minska exponeringen av farliga kemikalier för konsumenter och miljö. Det handlar bland annat om säker kosmetika.

6. HÄLSA. Verka för bättre patientinformation, tydliga patienträttigheter, hälsovård för alla och säkra mediciner.

7. DIGITALA TJÄNSTER. Ge konsumenterna en möjlighet att spela en central roll på en säker, rättvis, integritetsskyddad och konkurrenskraftig digital marknad. Det handlar om Internet, telekommunikation, RFID och andra digitala tekniker.

8. GRUPPTALAN. Skapa tydliga, rättvisa och liktydiga regler för grupptalan i hela EU, så att det blir möjligt att fullständigt kompensera alla konsumenter som har drabbats av skador från ett företag.

Utöver dessa krav är det viktigt hur parlamentet och Kommissionen arbetar. De måste inför beslut skaffa information från alla inblandade och inte bara från starka lobbyorganisationer – industrin, handel m fl. Parlamentariker får inte låta sig utnyttjas av särintressen och inte låta industrigrupper, banker eller konsulter skriva sina egna utskottsrapporter.

Det är också avgörande att konsumentfrågor får en egen kommissionär. Det har funnits en sådan sedan januari 2007, vilket har lett till en mer aktiv konsumentpolitik.

Vi i den europeiska konsumentrörelsen uppmanar våra parlamentariker att ta chansen att visa att EU-frågorna berör oss alla i vår vardag. Visa att ni tar ställning för konsumenternas krav genom att underteckna pakten

Monique Goyens, direktör i BEUC

Jan Bertoft, generalsekreterare i Sveriges Konsumenter